

Pembe Halalar Var Oldukça

Osman Öcal tarafından yazıldı.

Çarşamba, 02 Aralık 2015 07:13 - Son Güncelleme Çarşamba, 02 Aralık 2015 11:42

Birkaç gün önce bir video izledim. Bir Türkmen anasının Suriye’de öldürülen Türkmenler için söylediği bir ağıt videosu. Aldı götürdü beni gençlik yıllarıma çocukluğuma. Pembe Hala’nın ağıtlarını hatırlattı bir daha.

□ □ **Ağıtlarını dedim; hani her yörede rastlanabilen ağıtçı kadınlarımız vardır bir cenazenin ardından ağıtlar yakan. Katı kalpleri dahi yumuşatıp yüreklerimizi titreten ve akmayan göz damarlarımızı açan ağıtçı kadınlarımız.**

□ □ **Pembe Hala akrabası olsun olmasın her cenazede bulunur cenazenin durumuna göre zaman zaman cenazenin yakın akrabalarına da sarılarak doğaçlama ağıtlar yakar herkesi ağlatırdı. Sesinin gür ve yanık olması ise apayrı bir özellikti. Mekânı cennet olsun.**

□ □ **Türk kültür geleneğinde değişik ağıt türleri vardır. Cenazenin ardından söylenen ağıtlar doğaçlama olup ağıtçı kadınlar tarafından söylenir. Ağıtçı kadınlar cenazenin yaşını, geçmişte yaptığı yiğitçe ve güzel işleri, gelecekte yapmayı planladığı işleri, yaptığı iyilikleri, cömertliği, ailevi durumunu vs. yaktığı ağıtlarda işlerler.**

□ □ **Zaman zaman cenaze yakınlarına sarılarak, zaman zaman cenazenin bir giysini veya eşyasını eline alarak bazen koklayarak yanık sesleri ile belli bir düzen dâhilinde ağıtlarını söyleyerek acılarını dile getirirler. Bütün bunlar o an orada bulunan insanları etkilemeye yöneliktir. Ağıtlar bazen kadınlar arasında karşılıklı olarak da söylenir.**

□ □ **Cenazenin arkasından söylenen bu ağıtlar sözlü kültüre dayanır ve aynı zamanda birer destan özelliği de taşırlar. Destancı şairler tarafından söylenip yazıya geçirildikten sonra köylerde destan olarak sayfalar halinde satıldığını hatırlayanlarımız vardır.**

□□ Kaşgarlı Mahmut tarafından XI. Yüzyılda derlenen ve □

“Alp Er□ Tunga□ öldi mü

İssız ajun kaldı mu

Ödlek öcün aldı mu

Emdi yürek yırtılır!” Dörtlüğü ile başlayan Alp Er□ Tunga Sagusu ilk destan türümümüze bir örnek teşkil etmektedir.

□□□ Türk kültür tarihinde binlerce yıldan beri devam eden ve İslamiyet öncesinde kişisel ve toplumlar acıları dile getiren sagular ve koşuklar ozan, baksı, kam, şaman olarak isimlendirilen kişiler tarafından söylenirken İslamiyet’le birlikte bu kişiler âşık olarak adlandırılmış, söylediklerine de mersiye ve ağıt denilmiştir.

□ □ Ağıt söyleme veya ağıt yakma sadece ölülerin arkasından söylenen ağıtlarla sınırlı değildir elbette. Sevip de kavuşamayan sevgiliye söylenen türküler “Neşet Ertaş’ın ‘Zahide’m’ türküsü”, asker uğurlarken söylenen türküler, ayrılık ve hasret türküleri, gelin kınası yakılırken söylenen türküler, doğal afetlerin acısından doğan türküler de ağıt türü içinde değerlendirilir.

□□ Geline kına yakılırken gelini ağlatmak için yöremizde söylenen:

“Elimi soktum astara

Elimi kesti testere

Mevla’m şirinlik göstere

Al yeşil kınan kutlu olsun

Orada dirliğin tatlı olsun” sözlerini de içeren kına türküsü bir ağıt türüdür. Kına türküleri de cenaze törenlerinde olduğu gibi sesi ve ezgi söyleme özelliği güzel olan kadınlarımız tarafından söylenir.

□□ Günümüzde halk ozanlarımız tarafından söylenen ağıtların birçoğu anonim olsa da özellikle ağıtçı kadınların yaktığı ağıtlar acı olayların akabinde söylendiğinden doğaçlama olarak söylenmektedir.

